

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocea, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codrul (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Cauzele scumpetei.

Pe lângă știrile de războiu, tema cea mai actuală și mai viu discutată a acestor zile grele, este scumpetea generală, devenită insuportabilă nu numai claselor mai sărace ale populațiunii, ci chiar și claselor mai bine situate materialicește.

Scumpetea este o apariție strâns legată de războiu; este o consecuență directă a războiului. Așa a fost în trecut totdeauna și așa va rămâne și în viitor. Deosebirea este numai, că pe când scumpetea provocată de războaiele din trecut a avut mai mult un caracter local, limitat la țările implicate direct în războiu, pe atunci scumpetea, sub a cărei povară geme azi toată lumea, are un caracter general, mondial, o resimt nu numai țările beligerante, ci, aproape în măsură egală, și țările neutrale.

Cari sunt cauzele acestei apariții? Sunt mai multe. Înainte de toate marea lipsă a brațelor muncitoare, atât în agricultură, cât și în industrie. Lipsa a aproape 20 milioane de brațe muncitoare, cari detrași dela munca lor productivă în agricultură și industrie stau azi cu arma ucigătoare în mână, pentru a se distruge reciproc, a provocat în mod natural o mare perturbare în relațiile de producțiune, o creștere extraordinară a speșelor de producțiune, întrucât puținele brațe muncitoare rămase acasă reclamă, pentru munca prestată, plăți, simbrii, mult mai urcate decât în trecut. Aceasta scumpire a brațelor de lucru, la rândul ei, a scumpit, mai mult sau mai puțin, prețul produselor, a mărfurilor, știut fiind că ori-ce urcare a plăților, mărește imediat prețul produselor.

Strapățele extraordinare, la cari sunt expuse armatele, aflătoare pe câmpul de războiu, necesitează

o alimentare mai abundanță și mai nutritoare a ostașilor, decât în timpuri normale. Prin aceasta, de sine înțeles, crește în toate statele beligerante în mare măsură consumul produselor alimentare, a căreia urmare iarăși este urcarea prețului alimentelor.

O mulțime de alte produse industriale în fine s'au scumpit, în mod extraordinar, în urma războiului, din cauză că nu se mai produc de loc sau se produc numai în cantități mici, cele mai multe întreprinderi industriale lucrând sub durată războiului exclusiv pentru trebuințele armatelor: muniții, și alte obiecte de armament și de echipare etc.

Cauzele arătate în cele precedente însă nu sunt singurele, cari au provocat și mențin scumpetea generală de azi. Mai sunt și altele. În timpuri normale, de pace, statele implicate de prezent în războiu erau furnizoarele unei mari părți a țărilor transoceanice. Războiul în curgere a redus în măsură însemnată sau a curmat cu totul aceste furnisări, deoparte fiindcă în urma blocadei puterilor centrale orice export din partea acestora a devenit cu neputință, iar de altă parte fiindcă puterea de producțiune a Angliei și a Franței încă s'a redus. În aceasta își află explicarea și scumpirea extraordinară a numeroși articoli industriali în țările transoceanice.

Perturbația, ce s'a produs prin războiu pe terenul producțiunii agricole și industriale, în toate țările europene, nu a putut-o contrabalansa nici puternica industrie a Americii de Nord și nici agricultura dezvoltată a statelor sudamericane. Cea dintâiu din motiv, că industria Americii de Nord, ademenită de câștigurile fabuloase, ce i-s'au oferit, s'a pus și ea aproape exclusiv în serviciul fabricațiunii materialului de războiu pentru unele din statele beligerante; iar America-de-Sud din cauză că în ultimii 2 ani, lip-

sind sutele de mii de muncitori de sezon, ieftini, cei furnisă an de an Europa, și în special Austro-Ungaria, Rusia și Italia, producțiunea și deci exportul produselor alimentare a statelor sudamericane au suferit și ele o reducere simțitoare ori au devenit chiar imposibile.

Iată deci pentru ce scumpetea este atât de generală și cum războiul a provocat-o și potențat-o, chiar și în statele și continentele neimplicate în el.

Și cu cât războiul va fi de durată mai lungă, cu atât scumpetea generală se va menține mai mult și va continua a fi mai intensivă. Aceasta pe lângă motivele arătate mai sus, încă și din motivul, că în cursul timpului și succesiv se împuținează și epuizează și rezervele anilor trecuți de produse agricole și industriale, fără a avea în același timp puțința de a le suplini cu produse nouă — în proporție cu căutarea lor. Ba după toate prevederile, scumpetea generală de azi, va avea și după războiu, încă pentru multă vreme, caracter de permanență, deși în o formă ameliorată, căci precum orice organism deschilibrat are nevoie de timp pentru reculegere, tot astfel îi vor trebui și organismului economic mondial poate ani de zile pentru a-și restabili echilibrul turburat de războiu.

Replătirea cambiilor de bani supuse moratoriului.

La 1 crt. s'au început ratele de amortizare a cambiilor, liberate pentru datorii de bani, resp. replătirile asupra acelor părți a cambiilor, cari până la expirarea termenului fixat în ordonanța privitoare la moratoriul VI, încă n'au fost scoase de sub moratoriu.

Conform ordonanței de încetare a moratoriului se pot pretinde:

In luna Octomvrie 1915: asupra cambiilor, supuse moratoriului, scadente până la 31 Octomvrie 1914, asupra cărora au fost deja plătibile 20% — alte 40%. Restul de 40% a sumei cambiale este plătabil în Octomvrie 1916.

In luna Noemvrie 1915 se pot pretinde: asupra cambiilor expirate în Noemvrie și Decemvrie 1914 precum și în Ianuarie 1915, asupra cărora până acum au trebuit plătite 20% — alte 40%. Restul de 40% este plătabil în Noemvrie 1916.

Asupra cambiilor expirate în Februarie, Martie, Aprilie și Maiu 1915, asupra cărora trebuiau plătite până acum 10% — alte 45%. Restul de 45% este plătabil în Noemvrie 1916.

Asupra cambiilor expirate în Iunie și Iulie 1915, asupra cărora până acum n'a trebuit făcută nici o replătire trebuie plătite în Noemvrie 1915 50%, iar în Noemvrie 1916 restul de 50%.

Replătirile de capital (amortizările) sunt a se efectui în aceea zi a luni de plată, care corăspunde,

după cifra sa, zilei de scadență a cambiei originale. Dacă ziua din chestiune lipsește în luna fixată pentru replătire, atunci plata este a se face în ziua ultimă a luni.

Replătirile prescrise pentru cambiile de bani, le pot pretinde instituttele de bani și asupra cambiilor de mărfuri escontate de ele și aflătoare în posesiunea lor, întru cât replătirile din chestiune nu s'au efectuit deja de mai înainte asupra cambiilor.

Al treilea împrumut de războiu ungar.

Subscriptionea la al treilea împrumut de războiu ungar de 6% se va începe la 17 crt. și va dura o lună întreagă. Ceice vor subscrie și vor plăti imediat prețul vor avea însă favorul unui curs mai scăzut, decât aceia, cari vor face subscripțiunea în timpul dela 31 Octomvrie 1915 până la 17 Noemvrie 1915.

Prețul de subscripțiune în timpul dela 17—30 crt. și pe lângă plata momentană a prețului este numai K 97.10 pentru nominal K 100. Pentru subscripțiunile efectuate, în timpul dela 31 Octomvrie 1915 până la 17 Noemvrie 1915 prețul este fixat cu K 97.40.

Prețul obligațiilor subscribe după terminul acesta și cu obligamentul de a plăti contravaloarea mai târziu este de K 98 pro nom. K 100.

În acest caz din urmă prețul asupra obligațiilor subscribe se poate plăti în 4 rate și anume, câte 25% până la 7 Decemvrie 1915, resp. 18 Decemvrie, 28 Decemvrie 1915 și 8 Ianuarie 1916.

Întocmai ca și la împrumuturile de războiu anterioare se vor emite și la acest nou împrumut obligațiuni libere și vinculate; acestea din urmă însă numai la subscripțiuni de titlii peste K 1000. Durata vincularii este de 5 ani.

În interesul buneii reușite a noului împrumut de războiu se fac deja de pe acuma cele mai largi pregătiri și cea mai întinsă propagandă în țara întreagă. Ca locuri de subscripțiune vor funcționa și de data aceasta toate băncile mai de seamă din țară.

Consiliul general al Băncii Austro-Ungare încă a luat, în ultima sa ședință, mai multe decisiuni menite a promovă subscripțiunea la noul împrumut de războiu. Astfel: 1. Atât centralele din Budapesta și Viena, cât și toate filialele băncii vor funcționa ca locuri de subscripțiune, anume cele din Austria pentru împrumutul de războiu austriac, cele din Ungaria pentru cel ungar, iar cele din Bosnia-Herțegovina pentru ambele împrumuturi. 2. Obligațiunile resp. titlii provizori ai noului împrumut de războiu se vor admite, imediat după apariție, la lombardul băncii, până la 75% ale valorii lor nominale. 3. Dobânda acestor împrumuturi s'a fixat în mărimea etalonului oficial de escont al băncii, care dobândă este garantată până la 31 Decemvrie 1917. 4. Favorul dobândei reduse se acordă și acelora, care sub durata subscripțiunii contractează

la Banca Austro-Ungară împrumuturi pe efecte (Lombard), întrucât dovedesc că întrebunțează contravaloarea pentru plata împrumutului de războiu. 5. Pentru aceste împrumuturi pe efecte Banca va calcula, la cerere, până la 31 Decembrie 1917, în locul etalonului oficial, o dobândă fixă de 5%. Asemenea acoardă Banca avansuri cu 5% interese acelorora, cari voiesc să replătească la vre-o altă bancă împrumuturile lor, contractate pentru obligațiunile de războiu. 6. Subscriitorilor, cari doresc a plăti imediat întreg prețul obligațiilor de războiu și depun la subscripțiune 25% a prețului, Banca le licuiează momentan restul de 75% a valorii, ca împrumut pe efecte. 7. Banca acoardă subscriitorilor la împrumutul de războiu favorul de a le păstra și administră efectele gratuit, și 8. Răscumpără la toate cassele sale cupoanele împrumuturilor de războiu fără nici o proviziune.

Secvestrarea porumbului.

Ministrul reg. ung. a secvestrat cu ordonanța Nr. 3511/915 recolta de porumb din anul 1915. Dispozițiile mai însemnate sunt următoarele:

Producătorul poate să folosească liber partea aceea din recoltă, care e de lipsă în gospodăria sa. Cantitatea aceasta se stabilește după membrii familiei, a servitorilor, a lucrătorilor și a vitelor ce le are.

La provocarea organelor administrative producătorul e obligat a anunța recolta sa de porumb și a predă partea aceea, care îi rămâne după acoperirea trebuințelor sale. Producătorul are să culeagă, să curețe la timpul său porumbul și să îngrijască de el să nu se strice. Pentru îngrijire se solvește din ziua când organele competente reflectează la el, 50 fil. pe lună pentru o majă metrică, dar suma aceasta nu poate trece peste 3 cor. Pentru porumbul cu cocian luat se solvește cu 20 procente mai puțin decât prețul maximal statorit.

Producătorii sunt îndatorați a predă Societății pentru produsele de războiu ori organelor de administrație cantitatea scrisă și anume în timpul și la gara designată. Drept de a cumpără dela producătorii mai au: comitatele, orașele cu municipii, cu magistrat, societăți industriale mai mari, consortiile, internatele și spitalele. Dealtcum producătorul n'are drept a dispune peste cantitatea, care trece peste lipsurile sale casnice, nu o poate măcina și cedă cuiva vre-un drept peste ea. Acela care calcă aceste dispoziții va fi pedepsit.

Producătorul nu e îndreptățit a transporta porumbul său pe teritoriul altui comitat. Ministrul de agricultură poate da permisiune producătorilor, ca să ducă cu carele porumb în alte comitate și să-l vândă în târguri ori persoanelor îndreptățite în înțelesul acestei ordonanțe.

Neproducătorii pot până în 1 Aprilie 1916 să-și cumpere cantitatea necesară.

Călcarea dispozițiilor acestei ordonanțe se pedepsește până la 2 luni închisoare și amendă până la K 600.

Prețul maximal al zaharului.

Cu ziua de 4 crt. a intrat în vigoare noua ordonanță a guvernului (Nr. 3465/915 M. E.) prin care s'a fixat prețul maximal al zaharului, atât în comerțul în mare, cât la vânzările în mic, direct pentru consumație.

În ținuturile cu populație românească a țării sunt fixate pentru zahărul destinat consumului direct următoarele prețuri maximale pro 100 kgr.:

In comitatul Alba-inferioară:

Abrudbánya	K	102·—
Alvincz	"	100·75
Balázsfalva	"	101·10
Gyulafehérvár	"	100·80
Nagyenyed	"	100·95
Tövis	"	100·95
Vizakna	"	101·65

In comitatul Arad:

Arad	K	99·15
Bor sjenő	"	100—
Borossebes	"	100·35
Csermő	"	100·25
Honctő	"	100·60
Kisjenő-Erdőhegy	"	99·35
Máriaradna	"	99·40
Medgyesegyháza	"	99·75
Ópécska	"	99·65
Pankota	"	99·75
Soborsin	"	99·80
Ujszentanna	"	99·55

In comitatul Bichiș:

Békés	K	98·80
Békéscsaba	"	98·60
Gyoma	"	98·25
Gyula	"	98·80
Kétegyháza	"	98·80
Körösladány	"	98·80
Mezőberény	"	98·45
Orosháza	"	98·95
Szarvas	"	98·35
Szeghalom	"	98·90
Totkomlós	"	99·40

In comitatul Bihor:

Berettyóujfalu	K	98·80
Derecske	"	99·25
Élesd	"	99·40
Érmihályfalva	"	99·20
Hosszupályi	"	99·80
Margitta	"	99·90
Nagyszalonta	"	99·05
Nagyvárad	"	99·05
Sarkad	"	98·90
Székelyhid	"	99·60
Tenke	"	99·55

In comitatul Bistrița-Năsăud:

Besztercze	K	101·90
Nászód	"	102·10

In comitatul Brașov:

Brașov	"	102·65
------------------	---	--------

In comitatul Caraș-Severin:

Báziás	K	100·55
Bélajabláncz	"	100·80
Boksánbánya	"	100—
Facsád	"	100·65

Gavosdia	K	100:10	In comitatul Sătmar:		
Herkulesfürdő	"	100:80	Avasujváros	K	100:25
Karánsebes	"	100:40	Buság-Misztótfalva	"	100:70
Lugos	"	100:05	Csenger	"	100:05
Mehádia	"	100:80	Érkörtvélyes	"	99:20
Nándorhegy	"	100:95	Fehérgyarmat	"	100:35
Oraviczabánya	"	100:60	Felsőbánya	"	101:10
Orsova	"	101:05	Győrtelek-Jékeytanya	"	100:20
Resiczabánya	"	100:45	Mátészalka	"	100:—
Stájerlakanina	"	101:—	Nagybánya	"	100:90
In comitatul Cenad:			Nagydobos	"	100:10
Apátfalva	"	99:25	Nagyecsed	"	99:85
Battonya	"	99:75	Nagykároly	"	99:50
Csanádpalota	"	99:85	Nagymaitény	"	99:55
Makó	"	99:15	Nagysomkut	"	100:85
Mezőhegyes	"	99:45	Nviresaholv	"	99:90
Mezőkövácsháza	"	99:80	Óvári	"	100:—
Nagylak	"	99:40	Ökörítő	"	100:25
In comitatul Ciuc:			Porcsalma-Tyukod	"	100:15
Csikszereda	K	102:65	Reszege	"	99:30
Ditró	"	102:15	Sárköz	"	100:05
In comitatul Cluj:			Szaniszló	"	99:—
Apahida	K	100:45	Szatmárnémeti	"	99:70
Bánffyhungad	"	99:90	Szatmárhegy piac	"	100:15
Csucsá	"	99:70	Szinérváralja	"	100:50
Kissármás	"	101:70	In comitatul Sibiului:		
Kolozsvár	"	100:30	Nagydisznód	K	102:—
In comitatul Făgăraș:			Sibiu	"	101:80
Făgăraș	"	102:80	Szászsebes	"	100:90
In comitatul Hunedoarei:			Szelistye	"	101:50
Alkenyér	K	100:65	In comitatul Solnoc-Dobâca:		
Brád	"	101:25	Bethlen	K	101:50
Déva	"	100:40	Dés	"	101:20
Hátszeg	"	100:90	Nagyiklód	"	100:95
Lupény	"	101:50	Retteg	"	101:40
Marosillye	"	100:15	Szamosujvár	"	101:05
Petrozsény	"	101:05	In comitatul Târnava-mare:		
Piski	"	100:45	Ágostonfalva	"	102:30
Szászváros	"	100:55	Héjjasfalva	"	101:80
Vajdahunyad	"	100:55	Homoród-Kőhalom	"	102:10
In comitatul Maramurăș:			Medgyes	"	101:40
Borsa	K	101:70	Segesvár	"	101:70
Bustyaháza	"	100:40	In comitatul Târnava-mică:		
Dolha	"	101:35	Dicsőszentmárton	K	101:75
Felsővisó	"	101:50	Erzsébetváros	"	101:55
Huszt	"	100:20	In comitatul Timiș:		
Körösmező	"	101:20	Belence	K	99:90
Leordina	"	101:30	Buziásfürdő	"	100:15
Maiszin	"	101:60	Csák	"	99:95
Máramarossziget	"	100:65	Delta	"	99:90
Nagybocskó-Gyertyánliget	"	101:—	Fehértemplom	"	100:40
Nyéresháza	"	100:90	Kevevára	"	101:25
Petrova	"	101:20	Lippa	"	99:60
Rahó	"	101:—	Németszentmihály	"	98:30
Taraczköz	"	100:55	Nagykárolyfalva	"	100:55
Técső	"	100:45	Sséphely	"	99:70
Visovölgy	"	100:85	Temesrékás	"	99:70
In comitatul Murăș-Turda:			Temesvár	"	99:55
Maroshévíz	K	102:—	Ujarad	"	99:20
Marosvásárhely	"	101:25	Versecz	"	100:15
Sóvárad	"	102:50	Vinga	"	99:30
Szászrégen	"	101:50	In comitatul Toróntal:		
In comitatul Sălăgiu:			Alibunár	K	100:60
Szilágysomlyó	K	100:50	Billéd	"	99:60
Tasnád	"	99:95	Csóka	"	99:15
Zilah	"	100:75	Gyertyámos	"	99:30
Zsibó	"	101:35			

Melencze	K	99-90
Mödos	„	100—
Mókrin	„	98 95
Nagybecskerek	„	100-05
Nagykikinda	„	99-05
Nagyszentmiklos	„	99-05
Ócsenád	„	99-30
Padé	„	99 35

In comitatul Trei-Scaune:

Kézdivásárhely	K	103-75
Sepsiszentgyörgy	„	103-10

In comitatul Turda-Arieș:

Aranyósgyères	K	100-65
Murosludas	„	100 95
Székelykocsárd	„	100-80
Torda	„	100-75

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

In **Ungaria**. Din raportul ministerului de agricultură ung. dela 25 Septembrie publicăm și noi următoarele date:

Intre 9 și 23 Septembrie *timpul* a fost în genere răcoros, cu întreruperi nouros și în partea cea mai mare uscat. *Temperatura* a fost mai scăzută decât în perioada corespunșătoare a altor ani. Zilele, conform împrejurărilor din acest timp, au fost călduroase, în nopțile lipsite de vânt însă aerul s'a răcit așa de mult, încât în unele regiuni a căzut brumă și termometrul a căzut sub zero.

În cele 14 zile ultime au căzut puține *ploi* în asemănare cu ploile din lunile precedente. A ploat mai mult la 15 Septembrie. Ploi mai mărișoare au fost în Carpații nordici și nordostici, cum și în comitatele învecinate, mai departe în comitatele Caraș-Severin și Hunedoara. A ploat foarte puțin în partea cea mai mare a Alföldului, anume între Tisa și Dunăre și în genere în regiunea Dunării.

Lucrările, reluate după pornirea timpului mai favorabil, au progresat destul de bine în ultimele două săptămâni; totuș ele, în lipsa numărului corespunșător al animalelor de muncă și al muncitorilor de sex bărbătesc, au rămas mult îndărât față de lucrările din acest timp în anii normali. Este necesară o toamnă lungă și caldă, pentruca lucrările agricole să se poată îndeplini bine. *Căratul* diferitelor soiuri de cereale s'a sfârșit aproape pretutindeni, cu excepția acelor din regiunile cele mai înalte muntoase. Și *treeratul* cerealelor l-au săvârșit micii agricultori pe Alföld și în regiunile colinoase; mai numai în regiunile muntoase mai este de treerat. Pe domeniile mari se mai treeră și acum, chiar și pe Alföld și dincolo de Dunăre, pentrucă ploile dese din August și începutul lui Septembrie au întârziat aceste lucrări pretutindeni cu cel puțin două săptămâni. Rezultatele treeratului corespund în genere așteptărilor; în singuraticile locuri se întâmplă însă și desamăgiri considerabile.

Aratul și *semănatul* s'au început în întreagă țara și intrucât ajung animalele de muncă și muncitorii se îndeplinesc cu multă stăruință. În urma timpului nefavorabil de mai înainte și cu aratul și semănatul s'a început mai târziu decât în alți ani. Pentru aceea se și văd multe locuri nearate și nesemămate,

iar semănături de toamnă răsărite abia se pot vedea. Ar fi necesară o toamnă lungă și favorabilă, pentruca să se poată semăna și de astădată întreg teritoriul obicinuit a fi semănat în timpuri normale cu semănături de toamnă. Fiindcă pământul este pretutindeni destul de umed și poros agricultorii stăruie să folosească după putință bine acest timp favorabil.

Afară de lucrările de arat și semănat se săvârșesc cu mult zor și *celelalte lucrări agricole externe*: scosul cartofilor, culesul porumbului, mai departe recoltarea și transportul napilor de zăhar, cositul trifoiului de semăntă și al luțernei cum și cositul, uscatul și căratul ultimei otăvi, transportarea și împrăștierea gunoiului, culesul viilor, culesul și uscatul pământurilor, căratul plantelor păstăioase și a celor de grădină, așa că cu revenirea timpului favorabil se poate observa pretutindeni o lucrare cu mult zor.

Pentru coacerea *porumbului* timpul uscat și peste zi cald a fost în genere foarte favorabil, așa că îngrijorările, ce cuprinsese inimile oamenilor înainte cu 2 săptămâni cu privire la necorespunșătatea coacere a porumbului, au dispărut aproape cu totul. Pe Alföld și în celelalte regiuni porumbul timpuriu s'a copt bine în săptămânile din urmă, așa că în cele mai multe regiuni culesul lui s'a putut începe. Soiurile mai târzii din regiunile muntoase, ce e drept sunt încă verzi, totuș se speră a se coace și aceste, dacă timpul favorabil prezent va mai dăinui. În urma nesiguranței cu privire la coacerea porumbului, încă verde la 20—23 Septembrie, se explică și scăzământul ce se observă în evaluarea prezentă a recoltei porumbului, față de evaluarea precedentă.

Iată acum evaluarea ultimă a recoltei porumbului:

La 20—23 Septembrie se speră: pe un areal de 4,356,118 jug. cat., cu o recoltă medie de 10-56 *măji metrice pro jug. cat.*, o recoltă totală de 46.029,661 *măji metrice*. În anul trecut recolta a fost de 43.768,820 *măji metrice*. Deci în acest an *un plus de 2.260,841 măji metrice* față de anul trecut.

Rezultatele cele mai bune, peste media de 10-56 *măji metrice pro jug. cat.*, le-au dat recoltele în 21 comitate, între cari se numără și următoarele din regiunile locuite de Români: Torontal, Brașov, Alba-Ios și Arad.

Intre cele 22 comitate cu o recoltă între 8 — 10-56 *măji metrice pro jug. cat.* se numără și comitatele: Târnavamare, Bihor, Sătmăr, Timiș, Ciuc, Trei-scaune, Târnavamică, Sibiu, Maramurăș, Făgăraș, Hunedoara și Solnoc-Dobăca.

În fine, între cele 17 comitate cu o recoltă sub 8 *măji metrice pro jug. cat.* se numără și comitatele: Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Ugocea, Ódorheiu, Selagiu, Cojocna, Murăș-Turda și Turda-Arieș.

Cartofii. Recoltarea cartofilor s'a început. Soiurile timpurii s'au recoltat în cele mai multe locuri. În locurile situate în văile mai joase se găesc mulți cartofi putreziți. Timpul mai secetos din săptămânile din urmă a împiedecat răspândirea putreziciunii într'un grad mai mare, prin ceace prospectele recoltei s'au îmbunătățit. În pământul nisipos și pufaios cartofii sunt pretutindeni frumoși și sănătoși. Recolta cartofilor în genere, abstrăgând dela putrezirea susamintită, care e mai mult de un caracter local, se poate numi bună.

Pe un areal de 1.108,798 jug. cat., cultivat cu cartofi, cu o recoltă medie de 51-27 *măji metrice pro jug. cat.*, se speră o recoltă totală de 56.854,301 *măji metrice*. În anul trecut recolta de cartofi a fost eva-

luată la 53.143,261 măji metrice. Deci în acest an un plus de 3.711,040 măji metrice față de anul trecut.

Intre cele 26 comitate cu o recoltă de 51·27 și peste aceasta pro jug. cat. se numără și următoarele comitate din regiunile locuite de români: Brașov, Trei-scaune, Ciuc, Sibiu, Torontal, Târnava-mică, Târnava-mare și Sătmar.

Intre cele 19 comitate, în cari se speră o recoltă dela 40 — 51·27 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Făgăraș, Murăș-Turda, Turda-Arieș, Alba-de-jos, Maramurăș, Bihor și Timiș.

În fine, între cele 18 comitate cu o recoltă sub 40 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Arad, Cojocna, Ugocea, Odorheiu, Bistrița-Năsăud, Hunedoara, Caraș-Severin, Solnoc-Dobâca și Selagiu.

Napii de zahar s'au dezvoltat bine în ultimul timp mai uscat și peste zi destul de cald, astfel, că în regiunile mai în spre sud s'au copt și s'a putut începe recoltarea lor. Evaluarea recoltei este, și acum, aproape ca și cele făcute între 5—8 Septembrie și 16—19 August a. c.

Anume: pe un areal de 186,793 jug. cat., cultivat cu napi, cu o recoltă medie de 136·09 măji metrice pro jug. cat., se speră o recoltă totală de 25.421,635 măji metrice. În anul trecut recolta napilor de zahar a fost de 40.143,053 măji metrice. Deci în acest an un minus de 15.721,418 măji metrice.

Intre cele 20 comitate cu o recoltă de 136·09 măji metrice pro jug. cat. și peste aceasta se numără și următoarele comitate cu populațiune românească: Arad, Târnava-mică, Caraș-Severin, Brașov și Sibiu.

Intre cele 29 comitate, în cari se speră o recoltă dela 100 — 136·09 pro jug. cat., se numără și următoarele comitate: Sătmar, Bihor, Târnava-mare, Trei-scaune, Timiș, Solnoc-Dobâca, Torontal, Selagiu, Ugocea, Ciuc și Murăș-Turda.

În fine, între cele 11 comitate, în cari se speră o recoltă sub 100 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Făgăraș, Cojocna, Hunedoara, Odorheiu, Alba-de-jos și Turda-Arieș.

Napii de nutreț. Timpul din ultimele două săptămâni a fost favorabil dezvoltării napilor de nutreț. Ei sunt în genere frumoși și se speră să deie o recoltă bună-mijlocie. Recoltarea lor s'a început în unele locuri.

Sămănatul *rapiței* s'a făcut pretutindeni; în genere ea încolțește bine.

Plantele de grădină sunt peste tot satisfăcătoare, cu toată în unele locuri deplina coacere a unor soiuri s'a întârziat în urma timpului rece. Recoltarea lor, în unele locuri, se face acum. În genere se speră o recoltă bună-mijlocie.

Fasolea, în urma răcelii și umedității, în multe locuri se coace numai cu încetul. Ea se recoltează și în ce privește cantitatea este satisfăcătoare, iar în privința calitativă mai puțin mulțumitoare. În genere dă o recoltă bună-mijlocie. Și *celelalte păstăioase* dau o recoltă satisfăcătoare.

Varza. Dezvoltarea acesteia este în genere bună. Căpăținile sunt destul de mari și îndesate. În unele locuri a început să putrezească în urma timpului prea umed. În singuratic regiuni a început a se recolta. Se speră o recoltă bună mijlocie.

Hemeiul s'a recoltat cu rezultat mijlociu și acum se uscă.

Meiul și hrișca se seceră și treeră în partea cea mai mare. Ambele dau o recoltă bună-mijlocie.

Cânepa și inul au fire destul de lungi și fine. Recolta cănepei este ceva mai bună decât a inului.

Tutunul este aproape tot recoltat și promite o recoltă bună-mijlocie atât în privința cantitativă cât și în cea calitativă.

Trifoiul s'a cosit de a treia oară cu un rezultat bun, deși în privința calitativă a suferit puțin din cauza multelor ploii.

Luțerna s'a cosit de a treia oară și în unele locuri de a patra oară, dând un rezultat în genere bun. În multe locuri a suferit din cauza umidității.

Măzerichea a dat recoltă satisfăcătoare în ce privește cantitatea, în privința calității recolta a fost nemulțumitoare.

Mohorul se recoltează cu un rezultat bun-mijlociu.

Nutrețul verde a dat o recoltă bogată.

Livezile. Otava se cară acum. Recolta este bună în toate provinciile.

Pășunile stau bine, așa că vitele află hrană în-deajuns.

Poamele. Recolta acestora este foarte diferită. În genere se aud lamentări, că ele sunt viermănoase, îndeosebi *merele*; *prunele* însă, în unele locuri, au crepat din cauza prea multei umidități. Unele soiuri de poame se culeg. *Prunele, merele și perele* dau o recoltă mijlocie, *nucile și alunele* recoltă bună, *mandulele* recoltă slabă. *Celelalte soiuri de poame* dau recoltă satisfăcătoare.

Viile. În circumscripția *Budapesta* multe boabe au crepat din cauza prea multelor ploii. Culesul se începe la sfârșitul lunii Septembrie. Mustul se plătește cu K 80—90 hectolitru.

În circ. *Topolca* culesul s'a început în unele locuri și calitatea e bună.

În circ. *Șopron* prospectele sunt favorabile.

În circ. *Pojon* se anunță multe pagube, rezultatele sunt numai parțial bune.

În circ. *Balassa-gyarmat* se așteaptă o recoltă slabă-mijlocie și numai parțial o recoltă mijlocie.

În circ. *Eger* recolta este parte mijlocie, parte slabă; mustul se vinde cu K 70—80 hectolitru.

În circ. *Mișcolț* se speră o recoltă în privința cantitativă bună.

În circ. *Tarczal* au scăzut mult prospectele recoltei; totașa și în circ. *Beregszász* și *Sătmar*.

În circ. *Bihardiőszeg* pagubele se evaluează la 60—65%. Calitatea este bună. Mustul se vinde cu un preț până la K 70.

În circ. *Miniș* strugurii se coc numai cu încetul. Se așteaptă numai o recoltă slabă mijlocie.

În circ. *Biserica-albă* prospectele recoltei sunt nefavorabile. Prețul mustului este de K 60 — 70 pro hectolitru.

În circ. *Kecskemét* se așteaptă o recoltă slabă, în circ. *Aiud* și *Dicio Săn-Mărtin* o recoltă bună-mijlocie.

CRONICĂ.

Rechiziționarea metalelor. Prin o ordonanță recentă guvernul a ordonat rechiziționarea metalelor folosite în gospodăriile private. Sunt supuse rechiziționării obiectele de nikel, aramă, tombac și de bronz. Rechiziționarea se va începe la 30 Noemvrie a. c. Prețurile pentru metalele, ce au să fie rechiziționate, sunt statorite de guvern în modul următor: Pentru obiecte de nikel 15 coroane de chilogram; pentru obiecte de aramă, alamă tombac ș. a. 2 cor. până la 5.50. — Articolele de felul acesta le pot cumpăra numai persoane, cari prezintă act în scris dela *Centrala ungară de metale* (societate pe acții), și semnat de primarul locului. Cumpărătorii sunt îndatorați să arate actul acesta vânzătorilor.

Prețuri maxime pentru cartofi. La începutul săptămânei curente a apărut ordonanța Guvernului Nr. 3573/1915 M. E. privitoare la prețul maximal al cartofilor și la certificatele necesare pentru transportul acelor.

Pentru cartofi de mâncare s'a fixat, ca preț maximal până la 31 Octomvrie 1915 K 9.50. Dela 31 Octomvrie a. c. până la 31 Decemvrie 1915 K 10.—; dela 1 Ianuarie 1916 până la 29 Februarie 1916 K 10.50 și dela 1 Martie 1916 până la 1 Aprilie 1916 K 11.

Toate celelalte soiuri de cartofi se pot vinde, până la 31 Decemv. 1915, maximum cu K 8.—, iar cu începere dela 1 Ianuarie 1916 cu K 9. La vânzările în mic prețul cartofilor trebuie să fie proporțional cu prețul maximal.

În viitor se pot transporta cartofii pe calea ferată, cu vapoarele sau cu automobilele numai pe lângă certificatele de transport prevăzute în ordonanța ministerială Nr. 952/1915.

Băncile germane în anul 1914. Conform unei lucrări statistice, apărută nu de mult în Germania au funcționat în 1914 5 bănci de emisiune, 40 bănci hipotecare și 150 bănci de credit. Capitalul social al acestor bănci a fost de 4065.7 milioane Marce (în 1913: 4124.4 mil.), iar fondul de rezervă 1446 milioane Marce, față de 1345 mil. Marce în 1913.

Băncile germane au administrat în 1914 capitaluri proprii și străine de 37.14 miliarde.

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 12 Septemvrie 1915 în comparație cu 13 Septemvrie 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 273.961,965 și anume: aur (monete) Lei 172.667,665, aur depozitat L 25.220,000, aur (lingouri) L 260,000, disponibil și trate considerate ca aur L 75.814,310, (în 1914 L 210.135,060 și anume:

aur (monete) L 153.560,016, aur depozitat —.—, aur (lingouri) 100,000, disponibil și trate cons. ca aur Lei 56.475,044). Argint și diverse monete: Lei 417,186 (în 1914 Lei 605,900). Efecte scontate Lei 204.369,815 (în 1914 Lei 258.875,760). Imprumuturi pe efecte publice în cont-curent: L 51.223,728 (în 1914 L 121.502,116), Imprumul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901): Lei 11.273,958 (în 1914 L 11.273,958). Imprumul în cont-curent pe bônuri de tezaur 3%, aur (1914 și 1915): L 249.008,499 (în 1914 Lei —.—). Efectele cap. social: Lei 10.699,576 (în 1914 Lei 11.999,357). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.407,177 (în 1914 Lei 16.759,377). Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor Lei 3.956,681 (în 1914 Lei 4.036,281). Imobile Lei 6.738,025 (în 1914 Lei 6.742,809). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.111,153 (în 1914 Lei 1.088,511). Cheltuieli de administrațiune: Lei 808,464 (în 1914 Lei 774,235). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 138.768,116 (în 1914 Lei 134.170,095). Bônuri de tezaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 300.000,000 (în 1914 Lei —.—). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 165.472,151 (în 1914 Lei 310.951,610). Conturi curente: Lei 20.833,152 (în 1914 Lei 37.672,144). Conturi de valori: Lei 21.756,407 (în 1914 Lei 23.064,782). Conturi diverse: L 41.061,840 (în 1914 Lei 6.843,350).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 39.804,376 (în 1914 L 37.203,800). Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.907,700 (în 1914 L 5.526,192). Bilete de bancă în circulațiune L 719.306,795 (în 1914 Lei 566.083,205). Profit și Pierdere: L 4.902,667 (în 1914 L 3.810,594). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 3.235,185 (în 1914 Lei 3.675,766). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 55.880,199 (în 1914 Lei 25.396,874). Efecte și alte valori de restituit: Lei 604.240,267 (în 1914 Lei 445.121,705). Conturi diverse: Lei 72.590,704 (în 1914 Lei 57.677,209).

Taxa: Scont 6%, dobânda 7%.

SUMAR.

Cauzele scumpetei. — Replătirea cambiilor de bani supuse moratoriului. — Al treilea împrumut de războiu ungar. — Secvestrarea porumbului. — Prețul maximal al zaharului. — *Agricultura:* Situațiunea agricolă. — *Cronică:* Rechiziționarea metalelor, Prețuri maxime pentru cartofi, Băncile germane în anul 1914, Banca Națională a României.

Caută post

**un administrator de moșie
căsătorit, liber de miliție.**

— Adresa la Administrațiunea acestei reviste. —

„TIMIȘIANA“,
instituit de credit și economii, soc. pe acții, Timișoara.

CONCURS.

„Timișiana“ instituit de credit și economii societate pe acții în Timișoara publică concurs pentru următoarele posturi:

1. Pentru un post de funcționar.
2. Pentru un post de practicant.

Concurenții la aceste posturi vor avea a dovedi cu documente pregătirile teoretice și practice și a comunica retribuițiile, la cari reflectează.

(1—3)

Direcțiunea.

„CRIȘANA“,
instituit de credit și economii, societate pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la centrala institutului «Crișana» din Brad, se publică concurs cu termen până la 14 Octombrie a. c.

- a) salar K 1,200.—;
- b) 15% adaus de scumpete;
- c) K 300.— bani de cvartir;
- d) tantiema statutară.

Dela reflectanți să cere ca să documenteze, că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posed în afară de limba română, limba maghiară eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au și praxă de bancă.

Postul e a se ocupa la 25 Octombrie, sau cel mult la 1 Noembrie 1915.

(2—2)

Direcțiunea.

Cumpărăm nuci

cu prețul de zi, în cantități cât de mari. Producenții să-și facă ofertele lor cu posibilă grabă.

Plata se face la preluare.

Băncile surori ne fac un prețios serviciu prin aducerea avizului nostru la cunoștința celor interesați.

„AGRICOLA“

Hunedoara — Vajdahunyad.

(3—3)

„ALBINA“, inst. de cred. și econ., în Sibiu.

A XVIII-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 5% ale *Inst. de credit și de econ. „Albina“* a urmat în 29 Septembrie 1915 în prezența domnului notar public regese *Gavriil Zăgoni*, a doi membri din direcțiune și doi membri ai comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras în valoare totală de *Coroane 140,000* următorii numeri:

à K. 500 Nr.: 67, 70, 93, 148, 199, 227, 258, 267, 295, 311, 322, 410, 431, 444, 496, 507, 509, 519.

à K. 1000 Nr.: 8, 9, 110, 188, 191, 297, 354, 382, 390, 436, 439, 537, 587, 599, 615, 639, 695, 812, 813, 822, 855.

à K. 2000 Nr.: 3, 4, 101, 109, 149, 177, 232, 296, 390, 401, 424, 502, 511, 607, 632, 648, 713, 756, 802, 841, 896, 969, 1030, 1046, 1048, 1167, 1204, 1221, 1294, 1391, 1434, 1447, 1478, 1569, 1671, 1719, 1742, 1762, 1835, 1863, 1906, 1965, 2001, 2010, 2046.

à K. 5000 Nr.: 140, 149, 167, 180.

Cu începere dela 1 Aprilie 1916 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la *cassa institutului în Sibiu*, la *Filialele sale în Brașov, Elisabetopole, Lugos, Medias și Murăș Oșorheiu*, la *Wiener Bank Verein în Viena*; la *Pester Ungarische Commercial-Bank în Budapesta*, precum și la *Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe în Triest*, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot răscumpără și mai înainte oricând prin escomptare, sau se pot schimbă cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Aprilie 1916 înceată interesele lor mai departe, și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare ieșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à K. 500 Nr.: 1913 1912
234, 487.

à K. 1000 Nr.: 1911 1913 1906 1912 1912 1911
5, 28, 86, 99, 468, 487,
1913 1912 1912 1913 1912 1911
572, 573, 579, 588, 652, 686,
1913 1913
731, 885.

à K. 2000 Nr.: 1906 1909 1912 1913 1913
672, 678, 680, 1598, 1973,
1913 1913
2000, 2026.

Sibiu, în 29 Septembrie 1915.

(173) 1—1

Direcțiunea.